

KOKO MEREN LAAJUUS

KAIJA RANTAKARI
KOKO MEREN LAAJUUS

1 a p
s a o

Osuuskunta Poesia
Helsinki

Tekijä kiittää Taiteen edistämiskeskusta, WSOY:n kirjallisuussäätiötä, Jenny ja Antti Wihurin rahastoa sekä Nuoren Voiman Säätiötä.

© Kaija Rantakari 2018

Kannen suunnittelu: Mikko Branders

Kannen kuva: Kaija Rantakari

Taitto: Marko Niemi

ISBN 978-952-305-103-4

ISBN 978-952-305-104-1 (pdf)

Painopaikka: Drukätava, Riika, Latvia 2018

ENSIMMÄINEN OSA

milloin aallonharja taittuu, syntyy tyrsky.

meri on syvä,
laaja, tasainen aavikko

kooltaan suurempi, ääneltään
tummempi ja kainompi

aaltoliike etenee koristeellinen puoli etualalla,

synnyttää uusia muutoksia

auringon valon kaikki eri värit,

äärettömyyden
joutavat syrjäseikat

osittain kuvaavat toisiinsa liittyviä tapahtumia

merestä nouseva ominaisuus
on erilainen eri suunnissa

aallokko etenee
vaihdellen,

vaakasuoria perusviivoja
hajottamalla

voimakkaat rannikkovirrat

päällekkäin ja limittäin

niin pitkä katse, että se poistaa ympäriltä kaiken,

pupilliesi mustuus läikkyy ylitse

samaan tai vastakkaisiin suuntiin etenevien
liittymisestä tai sulautumisesta toiseen

ei voi tietää mitään

rannikko. rannikkoviivan pituus.

muodostumasarja jäännöksenä
siltä ajalta, jolloin merien välissä
sulaneen jään uurtamat kerrostumat,

paikoitellen suurenmoiset

yhteenkasvaneet kiteet

meren rannoilla saattaa tuntua tummalta,
tuulessa voi pitää silmiä kiinni

kummassakin tapauksessa kantamuoto on musta,
joka hehkuessaan valaisee

sisus hajoaa virtauksista,

mutta ei vielä

hämärässä ihosi kuutamo

loppu on arvailua

ajanlasku on siinä määrin muuttunut,
että vuosien kuluessa ilmestys muodosta
hävittää jyrkän rajan

milloin aallonharja taittuu, syntyy tyrsky,

joka ilmoittaa vaillaolemista, jonkin puutetta,
joko välittömästi tai välillisesti

yritän turhaan muistaa sinut -
vielä en voi, sillä olet yhä tässä,

ja pian unohdan joka tapauksessa

aina lyö edellisiä suurempi,

ankara voimattomuus

ympäristöstään irrallinen
ei ota osaa äänenmuodostukseen,

murtuu yksin

kaikki elävä kaipaa enemmän,
kaikuluotaa omaa asentoa tauotta

ei aivan odottamatta,
otat kasvoni käsiisi

ilme täynnä välimerkkejä

näytät minulle kaiken
hyvin läheltä

tuulen ja merivirtojen muassa ajelehtiva jää

jyrkkyys.
vuoret.

milloin enemmän milloin vähemmän muistuttavina

toisenlaisen äänteen merkki,
varjon hienorakeinen hiljaisuus

jokainen sana on viimeinen sana
kunnes toisin todistetaan

meret. aavikko, puuton maisema.
saaret.

minulla on huono muisti, tee se uudestaan

vielä tuulen tyynnyttyä

vedenkirkas vyöryy,
valo joko taipuu tai taittuu

asetat sängyllä auringon silmiini,

teet itsestäsi siluetin joka voisi olla kuka vain
mutta joka olet sinä,

aina sinä

säännöttömyys
rantojen kuluminen aaltojen vaikutuksesta;

säännöllisyys
jään sulaminen jäätikön pinnalla,

aalloksi, kerta toisensa jälkeen

hävittämiseen pyrkivä liike
korvat täynnä kohinaa

määrätty hitaus

poikkeaminen suunnasta,
erehdys

paitasi napit sormissani,

meduusat silkistä kasattuja tähtiä

niiden valaisevat tuulenvireet missä tahansa asennossa
riittävät navigointiin pimeässä

meressä

ei voi erottaa pintaa tai pohjaa

kiinnekohtien puuttuminen tekee
historiallisen selvityksen

syvään mereen kuuluva muualla-olo
vajoaa mitättömäksi suuntien kadotessa

muistikuva iskee ilmat pihalle, huokaus
yllättää nopeammin kuin
muistan

kuin vesi joka nousee maanpinnan yli

ja huuhtoo mitä mieliä

myöhemmin

sen jättämät jäljet
ovat kiiltävän mustat;

varjossa ja täydessä auringonvalossa

kuunpimennykset
kallioiden pinnassa

vetovoiman yksinvaltius

aika menee ohi, sormenpäät aristavat

nostat minut vasten ovea
pakaraan jää oven nupista mustelma

reiden syntymämerkki
lähes saman muotoinen mutta suurempi,

eikä aika erota sitä minusta

yksi ainoa alkuunpaneva sysäys

vähitellen sävy heikkeni ja
mukana katosi kaikki yhteys todellisuuteen

kuu,
meren magneetti

pakenee vastuuta

koko yön leveydeltä suudelmaa,
liikahdat minua vasten unissasi ja kaikki minussa herää

musta on arvokas
loppumattomiin

yhtä aikaa sen jäykkäjuoksuinen syvyys
ja jalokivenä käytetty vedenkirkas,
heijastuva

olemme ikkunoita emme peilejä

takerrun hiuksiisi, hyperventilaatio puuduttaa kasvot

nenänpäästä tai kitalaesta alkaen

aallokon kiiltävä silkkikangas
näennäisestä epätäydellisyydestään huolimatta
ilmaisee sisältönsä,

näyttää valoa vasten

kohtaamisten suuret tulvat ja valtavat vahingot,

tilapäiset ja pysyvät

ilmaisumuodon liioittelu:

tunnottomuus,
usein kauttaaltaan

tiedän että pidät tästä, tein tämän sinua varten

jalat roikkuvat käsinojalta,
aika liikkuu altamme

taivas katoaa pimeyteen

satunnainen tai epäolennainen ominaisuus,
vesi ei voi murtaa itselleen pääsyä mereen

aallokossa oma kuvakirjoitus
viivasta poispäin -

käsialassa tuntemattomat sanat sisältävät
minkä tahansa kirjaimen

selitän näitä loputtomia pisteitä

sommittelet minulle terälehdistä
kauniisti maalatut kynnet

halu ei ole koskaan yksinkertaista

hajamielisyydet kulkevat ympyrän tai
ellipsin muotoisia ratoja

aallokoissa jotka eivät ole vettä

pelkkiä kynänkärjen karheita riekaleita,
yrityksiä tallentaa samalla kuin unohtaa

mustansininen meri rajoittaa
vanhimmalta ajalta loppuun saakka

saaret syntyivät
samanaikaisesti kaukana toisistaan

kartoitan kämmenesi
venytän jokaista minuuttia katkeamispisteeseen asti,

muisti toimii nykyhetkeä vastaan

koko meren laajuus,

rannikoilla tapahtuva aaltojen ja vuoroveden
aiheuttama kuluminen, säännöttömästi
rikkoutuneita rannikoita,

suurenmoisia kokoelmia, suuruuden kuvia ja maisemia

seuraat sormellasi ihon läpi kuultavia suonia,
perustat kaupunkeja merkittäviin joenhaaroihin

jokin siinä miten kosketamme
toistemme vaatteita

on ristiriidassa sen kanssa
miten kosketamme ihoa

muodostumia vaimennetaan

suu suuta vasten, liikkumatta

päivät liikkuvat nopeammin kuin pilvet
päivät liikkuvat pilviä nopeammin

myös epäsäännöllisyydet yhdistävät kaikkia

näkymä muistuttaa,

muodostuu epäselvä kuva
hopeanhohtoinen, hauras

etäisyydet toimivat omien lakiensa mukaan,

mutta sinä olet luonani aina kun ja joka päivä kun

vesistö lähtee etenemään kaikkiin suuntiin

syvin uoma kulkee haarautuen
missä milloinkin

kauas,
aina ulkopuolelle

tule riisumaan minut uudelleen

puolet ajasta olen kadoksissa

sumu tarttuu silmiin,
vastarannalle ei voi nähdä

rantaviiva siirtyy yhä enemmän itään

välttämätön, erityinen muoto
sulaa aivan kapealta alalta läpi

kurottamalla yllät nyt iholle

tönäiset kylkiluillasi maailmaa,
joka näkymättömänä sinua ympäröi

sulava vesi pulputtaa sanan sanan jälkeen
ja sen puhe yltää joka väliin

jokin täällä tulvii

paljain silmin näkymättömät luonnolliset kulkutiet,
vaihtoehtoiset valonlähteet

mutta tasapainon menettäminen
on helpompaa
kuin sen saavuttaminen

tavassa jolla saat minut punastumaan
on jotain väkivaltaista

äkisti pukeudun kaaokseen,
äkisti

kasvot unohtuvat auki

näen unia
hotellihuoneiden ovista, meistä kahdesta
niitä vasten

näen unia
aallonmurtajista, meistä kahdesta
murtumassa

KOLMAS OSA

eli miten puhutaan paljastuvalle iholle

Terävä sisäänhengitys, kun vaatekappale vihdoin paljastaa sen minkä aiemmin kätki. Sisäänhengitys, kun välissämme ei ole etäisyydestä huolimatta enää kuin se mitä välillämme on. Huulesi raottuvat vielä toisiinsa takertuen. Pimeä ovaali venyy, terävöityy. Viimeinen hetki ennen kuin valo paljastaa hampaasi kuin vaate paljasti ihoni. Yksi sisäänhengitys loputtomalla toistolla, ja jokaisella kerralla suupielessäsi se pieni vaalea tahra. Sisäänhengitys. Pelkkiä silmiä, mutta sormenpäistä leviää kuvitelma kosketuksesta. Jokin tässä sulautuu samalla kun huulet erkanevat toisistaan.

Hengitän samaa ilmaa ja minusta siinä on jotain kirpeää. Mietin, huomaatko sinäkin sen, ja kuitenkin unohdan ennen kuin ehdin ajatella loppuun. Ehkä kukka, jonka nimeä en muista, ehkä hedelmä, jota en voisi syödä, vaikka tahtoisin. Jotain jää tähän aavistukseksi. Jotain kuin pyörteenä. Jotain kirkasta ilmassa.

Sisäänhengitys, jota saattaa yhtä hyvin seurata niin huuto kuin huokaus. Äkisti hartiasi nousevat ja kuulen kainalokarvojen rasahduksen. Ehkä huusit, enkä kuullut sitä. On mahdollista, että unohduin jonnekin ja sillä välin huusit, enkä minä kuullut sitä, vaikka ilma oli äänestä sakea. Ehkä upposin, enkä huomannut sitä.

Etsin katseellani vihjettä siitä mitä kohta seuraa. Jokin syvä laulu, jota et tietänyt laulavasi. Ilme täynnä välimerkkejä. Lähes näkymätön naarmu ohimossasi, hitaasti värähtävä suoni. Huultesi pyöreää raskaus, niiden ääntämätön sisäänhengitys. Happi molekyyli molekyyliä keuhkoihin ja keuhkoista läpi. Tämä sisäänhengitys paljastuu vain paljastamalla. Seuraan tuoksuasi samalla tavalla kuin seuraan huultesi liikettä, vajoamalla.

Sisäänhengitys, kun on sakeaa ja syvää ja kirkasta.

Huulet kuin sauma joka ratkeaa. Sisäänhengitys,
kun vuoden tähän pienen meren verran tunnetta.
Vettymisen sijaan kellumme.

Sisäänhengitys, ja tönäiset kylkiluillasi maailmaa,
joka näkymättömänä sinua ympäröi. Muistan
tämän tässä, jokin täällä tulvii. Viesti on matkalla
aivoista sormiin, kangas valahtaa otteesta aivan
juuri. Aivan juuri sisäänhengityksesi muuttuu
uloshengitykseksi. Aivan juuri alkaa sana.

Sisäänhengitys, ja sitten

oi.

Aivan juuri
siinä,

juuri siinä

oi.

Hymystä oon kautta iin hymyyn. Kirjaimellisesti.
Hiljaa, yksi sana. Pienen hetken huultesi uurteet
kalvoistaan riisuttua sitrusta. Pienen hetken kirpeys
selittyy, kaiken meren vastaväri häivähtää.

Kasvoilta pyyhkiytyy jokin ilme, sen tilalla tunne.

näkemiin, hyvästi.

edelleen kaikki on varsinaiselta
olemukseltaan puolivälissä,

saavuttamattomissa.

missä oletkin, tuuli pyyhkii ylitse
missä oletkin, aallot

kukin kohta toistaa samaa värähtelyä, sitä myöhemmin
mitä kauempana

tärkein muoto on se, jonka värähtely synnyttää

haluaminen
merkitsi alkuaan virtaamista

tyhjiydessä

rajoittamaton merkitsi
täydellistä puuttumista,

putoaminen
vajoamista

ja tässä meillä on maisema täynnä

tästä katseesta
puna leviää rintakehään
kuin olisin juuri läikyttänyt jotain sydämestäni

jotain jää tähän aavistukseksi,
mykistyminen kuvastuu viivana -

sitä pimeämpi, mitä voimakkaampi

pitkä saaristojono erottaa
matalat rantameret valtamerestä

poikkeaminen suunnasta:

piirretty vinoksi mutta näyttää suoralta ja oikealta

muodot muistuttavat toisia muotoja
tunteen sisällä tunne

toinen iho ensimmäisen alla

ei ole kyse siitä, että olisin paennut,
vaan siitä, etten voi palata

vuorovedettömän maan käsitys vuorovesistä
on romanttinen

tasapaino on väärinkäsitys, kulutus kuluttaa

meri anastaa vääjäämättömästi,
hioo kaiken vastaantulevan
tai murtaa rantavallit

yhtymäkohta
maalaa värillisesti ansiokkaita maisemia

unien pienet valtakunnat,
yön keskeltä raaka hedelmä

palava, ei tulessa

meri, iso vesi;
ei tunnettu

taivaanrannalla
kierrettyjä muotoja, paisuvaa aaltoilua

se piste jota kohti liike tapahtuu on
vähitellen siirtynyt

karttakokoelma, tieteellinen kuvateos
kiertyy hitaasti virheeksi,

pohjoinen vastaa pohjoista hädin tuskin

veden liikkeistä huolimatta
rantaa pidetään rajaviivana

pysymätön aine määrää,
veden kerääntyminen merkitsee

jotain odottamattomaksi esitettyä seuraa,
poikkeama etenee

rantaviiva on valtameri.
reunasta hitaasti, viistoon merelle päin.

loppupuolella
himmeänsininen,

tällä puolella
tunkeutuvia lahtia

hämärätiloja, jotka käsittelevät aikaa muualla

oireet palvelevat aina jotain tarkoitusta

sormien välistä valuu kaikki

joka suunnassa jotain liikaa

tuulen vielä viimeistellessä maisemaa
jyrkänparras kasvaa merenrannoillamme

äkkisyvä syleilee

VIIMEINEN OSA

valtavat sillat
johtavat tilapäisesti salmen yli

korkeat

korkeampaa

muutammat värit puuttuvat,
peilikuva ei riitä
pimeässä

yö jatkuu päivään asti

virtaukset kuljettavat murtunutta törmää
kauemmas rannasta,

pyyhkivät mantereen korkeata ulkoreunaa

hengityksen ääni kuin piirtäisit lyijykynällä
paperille ympyrää

uudestaan ja uudestaan

kunnes paperi repeää

raja

sulaa

etelästä lännen, pohjoisen ja idän kautta
edelleen meren yli

laajat alat muuttuvat lahdiksi

vesirajassa kohahtaa hiekanjyvä hiekanjyvää vasten
miljardeja kertoja

mitä hitaammin kätesi liikkuu ihollani,
sitä nopeammin sydämeni hakkaa

ikkunasta leviää aurinko kasvoillesi kuin joku olisi sen
siihen tarkoituksella maalannut

päivän barrikadi öiden välissä

silmän tottuminen valosta pimeään siirryttäessä
tai päinvastoin

aaltojen puoleisella reunalla
lauseen loppu ei sopeudu sen alun jatkoksi

painat reiteni yhteen, mutta vaikutus
on sama kuin jos levittäisit

hetkessä maailma on kokonaan oletettua

on tarkoitus herättää vaikutelma,
määräys jota ei käsitetä

mutta joka määräykseksi ymmärretään

raajat sommitellaan virran myötäisesti

kurottamaan ikuisesti

riisut minua sittenkin kun kaikki vaatteet on jo riisuttu

keskellä yötä

uni ei enää uni, ehkä meri
ehkä aallot, erottamattomat liikkeet
yhden lakanan alla

jokin särkyy satakaksitoista kertaa minuutissa

hädin tuskin eri rinnoissa

haavat heräävät tai puhkeavat kukkaan sormissani

veri on niin lähellä ihon toisella puolella, että suutelen
suun täydeltä raudan makua

taivas on täynnä mustelmanvärisiä pilviä

muotokuvia
joita ei ole lupa siirtää

nouseva ja laskeva
vertauskuvien käyttö,
kosteus ja tuuli

usein paljas, mutta

harvoin näin

veri pakenee kasvoille ja heti pois

valtameren syvin kohta on jne., ja niin edelleen,
loppumattomiin jne., ja niin edelleen

vedet kulkevat yhä rannoista yli,
synnyttävät uusia nousevan veden rantaviivoja
nopeammin kuin tahtoisimme

selvällä ja yksinkertaisella tyylillä
piirtyy muista monumentaalista korkeuksista
meren ympäröimä saaristo

mannerlaattojen pisamat,

valikoima pinnanmuodostumia
nousemassa ja laskemassa geologisessa ajassa

kunkin muutos vaikuttaa sen
välittömään ympäristöön

näen valossa ja pimeässä aina liian monta väriä

varjo
jatkuu maininkina,

ympäröi

katson haluasi kuin maalausta,
vaihdellessa etäältä ja aivan läheltä

pigmentit paikoin häikäisevän puhtaita,
paikoin harmaanmustaa vajoamista

rannan suuntaisesti
jono hiekkasärkkiä ja kallioita
ja vastaavia

kauempana rannikosta

kuvion varjostetut alueet

kaipaaminen ei ole surua, mutta samaa

erilaisia muotoja
samannimisen meren rannalla;

vieressä samanniminen kaupunki

kunnes et enää halua kuin hiljaisuutta

kivimassojen aikaa hitaampi laskostus,

sen viivaornamentiikka
on puhdasta

kuviossa näkyy koko aallon muodostama kuvio,

värjää kiven
harmaanmustaksi

meri.
lähellä
loppuun asti

yön tuho,

kielet kieliä vastaan

kerrostumista nopeammin,

kallioiden pengermillä

aaltojen tavoittamattomissa

kävin kaikkialla paitsi siellä.

ellei yö olisi näin valoisa kertoisin sinun valostasi

meillä on monta tuntia aikaa
ja sitten ei enää lainkaan

hengitykset rytmejä rikkoen
happea säästämättä

reidet jäävät värisemään

se mitä näit on totta

ja sinä todella näit sen

avataan taivas:

aurinko kaatuu iltaan,

yön matala on toisenlainen

Sisällys

Ensimmäinen osa	5
.	25
Kolmas osa	37
.	45
Viimeinen osa	55

